

ارائه راهکارهایی جهت طراحی داخلی خانه سالمندان

در راستای انعطاف پذیری خانه های سنتی^۱

آزاده حمّامی ابرندآبادی^۱ نسیم اشرفی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری داخلی، گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد پردیس، تهران، ایران (rahahamami@gmail.com)

۲- هیئت علمی تمام وقت، گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد پردیس، تهران، ایران (ashrafi@pardisiu.ac.irnasim)

چکیده

سالمندی مرحله ای از زندگی است که تمام افراد بشر، از هر جنس، نژاد و فرهنگی که باشند، به طور طبیعی به آن می رسند. دورانی که اگر از کیفیت مناسب برخوردار باشد می تواند بسیار مطلوب و لذت بخش باشد.

به دلیل عدم وجود مطالعات جامع در ایران لازم است تا بتوان در جهت ارتقای بهبود محیط برای سالمندان با طراحی بناهایی پایدار و منعطف قدم برداشت؛ لذا معماری به عنوان مقوله ای مطرح است که در صورت برنامه ریزی و استفاده درست از آن می توان یک جامعه برتر و زندگی بهتری را به وجود آورد.

انعطاف پذیری کیفیت فضایی ای بوده است که در معماری خانه های سنتی ایران و در مناطق کویری به صورت برجسته تر وجود داشته و معمار ایرانی از آن بهره می برده است. اهمیت انعطاف پذیری در فضاهای مسکونی، ایجاد فضاهای مطلوب و مناسب، با توجه به سلامت جسم و روان و تاثیر پذیری انسان از محیط سکونت، این الزام را به وجود می آورد.

در این پژوهش سعی بر آن داریم با ارائه الگوهای انعطاف پذیری فضا راه حلی بهینه برای طراحی داخلی خانه سالمندان بیابیم به این معنا که باید فضاهایی طراحی نمود که در جهت ارتقا بهره وری فعالیت سالمندان، قابلیت تطبیق با نیازهای فضایی این اشخاص در صورتی که این مکانها محل سکونت دائمی آنها خواهد بود، ایجاد بستری برای رخداد تعاملات اجتماعی، انسانی تر کردن مقیاس ها، امکان برخورداری از عوامل طبیعی، لزوم تغییر چیدمان توسط مخاطب، ایجاد خلوت و فضای شخصی و امکان تنظیم شرایط محیطی از نظر تهویه و نور را دارا باشد.

روش تحقیق توصیفی و تحلیلی بوده، اطلاعات و داده های مورد نیاز از طریق مطالعات کتابخانه ای و نیز بررسی های میدانی جمع آوری شده است. پژوهش حاضر با بررسی تطبیقی چند نمونه از خانه سالمندان به ارائه الگوهای انعطاف پذیری فضا در جهت طراحی داخلی برای سالمندان پرداخته شده است.

به نظر می رسد شناخت و درک نیازهای مختلف سالمندان و تلاش در جهت پاسخگویی به این نیازها و احترام به این ترجیحات آنها در طراحی و بهسازی فضاهای داخلی خانه سالمندان، می تواند در زندگی خوب سالمندی و بهبود کیفیت و امید به زندگی آنها و دستیابی به اهداف سالمندی موفق، موثر باشد.

کلید واژه ها: فضاهای داخلی، انعطاف پذیری، استاندارد، خانه سالمندان، معماری، بهبود کیفیت، امید به زندگی

مقدمه

پیر شدن، یک تجربه شخصی و اجتماعی است. این امر می تواند برای عده ای خوشحال کننده و برای عده ای دیگر غم انگیز و کسالت بار باشد، اما باید خاطر نشان کرد که هر یک از این احساسها به صورت ریشه ای به وسیله فرهنگ و جامعه ای که فرد در آن زندگی می کند، شکل گیرد. سالمندی، یکی از مراحل حساس و سرنوشت ساز رشد انسان است که بر خلاف عقیده رایج، نه تنها پایان زندگی نیست، بلکه به عنوان یک روند طبیعی گذر عمر و زندگی مطرح می گردد. از این روست که امروزه در بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، ساز و کارهایی که موجبات پیوستن سالمندان به جامعه را فراهم می آورند مورد حمایت سازمان های دولتی و نهادهای اجتماعی غیر دولتی قرار می گیرند. (پور جعفر و همکاران، ۱۳۸۹)

^۱ . این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد آزاده حمّامی ابرند آبادی با موضوع "طراحی داخلی خانه های سالمندان در راستای انعطاف پذیری خانه های سنتی در یزد" که با راهنمایی استاد بزرگوار خانم دکتر نسیم اشرفی در دانشگاه آزاد واحد پردیس در حال انجام می باشد.